

میلغا وه

ی مظارا حرام کح ع و ضوم رد ه نو گچر خأتم طرشد
؟دوشد

ج اودزا وه لماعمی اهل اثم ابی نیئا زه اگدید دقذ

ب جاو باب اب - بج حلا ب اتک - ه قف ج راخس ورد ه لسلسد
م ها جنپ ه سلج - طورشم و ق لطم

داتسا

ی نار ه طی نیسح بن سحمد محمد دیسج ج ا ح لله ات یا

ه رسلله اس دق

میجر لانا طیشلا نم للهاب ذوعاً میجر لانا محر لانا الله مسب

ق قحت و رخأتم طرشه رابردی نیئانه اگدید عوضوم

هئضقه نیید قرف رد ار ی بلطم ی نیئانه مو حرم
هئضقه رد عوضوم هکدنکی م نایده یقیقه و هیجر اخ
ه یقیقه هئضقه رد و ت سایی ملع دوجو س فذ، هیجر اخ
طرش، ساسا نیارب و ¹ت سایی جراح دوجو س فذ
ی مع نتمم ه یقیقه هئضقه رد هم کح ق قحت رد ار رخأتم
، عوضومی جراح دوجو هکت سیزی کشاریز ²؛ بدنداد
ن و دب عوضوم اعبط و ت ساطیارش ق قحت ه ب طونه
دهاوخذ ادیی جراح ق قحت، طیارش زای کی ق قحت
عاشنا، جراح ق قحت ن و دب هم هم کح اعبط و درک
هئضقه رد هم کح عاشنا رگا اذهی لعمانب. دشدهاوخذ
طورش زای کی هکدشابب ترتمی عوضوم رب، ه یقیقه
ق لعتهم، هم کح نی یا، دشاببی فتمه ن آ ق قحت ت امدقمه ای
ی عوضومی نعی بت شاد دهاوخذ [ی عوضوم ه ب]

1. ۱۷۳ ص، ۱ ج، لوصلاً دئاوف

2. نامه

دشابه مکحی اربق لمعتما ت شاد دهاوخذ دوجو

من باب مثال اگر مولا وجوب حج را بر حصول اجتماع شرایط معلق کند (که عبارت است از بلوغ، عقل، استطاعت‌های شرایط عادیّه، مئونه، تخلیه سرب، زاد، راحله و امثال ذلک) این شرط متأخر که عبارت از امر دیگری است، [چگونه خواهد بود؟] مثلاً این طور تصور کنیم که استطاعت متأخر از حج شود؛ [به این نحو] که این استطاعت در ایام حج حاصل نیست، بلکه استطاعت متأخر از ایام حج است؛ مثل اینکه شخص در موقع حج، استطاعت ندارد و قرض می‌کند، اما بعداً این استطاعت برای او حاصل می‌شود [و آن قرض را هم برمی‌گرداند].

ضرق دناوتی م صخش ن یا ایآ تروصن یارد
ه کی تعاطتسانآ اب، حج حمایا تشدگزا سپ و دندک
ل اثمبابنم؟ دندکنوید دسد، دوشی مل صاحبش یارب
ایآ، دشدهاوخل و صوج حمایا زادعبه کدرادی کچه
نآ، کچه لوصو زادعب و دندک ضرق دیابن لآ
حج حمایا لوارد ه کنیمهای؟ دندکنوید دسد، تعاطتسان
ی فتنه وارد ن تفری اربطرش ی نعید، تسینع یطتسم

ضرقه کت سا هتفگی سکه چ؟ دندکی مت یافک، مت سا
بترتمه وارېم هی مکحن یاربانب؛ دراندزل وپوا!؟ دندک
دوشی مند.

دذیامرفی مناشیا

عوضومی ارب ق قحمة ، ر خاتم طرشد ن اوئع ن یا «
 هیضه رد م کح روطچ ، دشنق قحمة کی تقو .ت سید
 :دیوگی مع راشه کی تقو !؟ دریگب ق لعت واه به یقیقه
 عا طت س ا ن م ت ی ب ل ا ج ح س ا ن ذ ا ی ل ع ه ل ل و ﴿
 ،ت سید به یلعفت عا طت س ا ن ل ا و ¹ ﴿ ا ل ی ب س ه ی ل ا
 «.ت س ا ی فتنه ج ح ق قحتی ارب ا ج نیا رد عوضوم س پ

عوضومق قحت طرشن اوینعه بح ماکنردت یا ضر

ی مارح ماکنذقعن لآأ ص خشل اثمب ابن م مکنیا اید
ه کر خاتم طر شد رد ، ح ماکنذقع عاشنا ز ادعب و دنلوخ
؛ دوشی مق قحم ح ماکنذقعن یا ، ت سا بن یفرطت یا ضر
م لسم « . بکتنب جیوز ت کیلع بُجی » : دیوگی م ن لآأ
ت نب ت یا ضر ، عوضوم ق قحت ی ارب طر شد ه ک ت سا
ه ب طوبرم جیوز ته ب م کح و ت سینق قحم ن آ و ت سا
ع قاورد ، ت سا رضا ح ن امز رد م کح عاشنا و ت سا ن لآأ

1. ۹۷ هـ یأ، (۳) نارمعل آ هر وس

دشابی م عاشنا ی اربع عوضوم ه کم کح قلعتم ن آ دوح
 ققحم ن لآ ، **حماکنلا و جاوز لاب تیضار لا ءارملا** ن آ و
 ت یا ضر ت فصى لو ، ت سا ققحم ءارم ه چرگا ؛ ت سیز
 .ت سیز ققحم ن لآ **حماکنلاب**

ت یا ضر زات سات رابع ، وای ارب رختم طرش
جیوزت کیاء بجی» :دیوگی م عراشه کنیا .دعب
 ت یا ضر ه بطورشم ، عوضوم ه کنیا دوجو اب ، **«کتنب**
 ؟دئکی م المپی می مکح ه چت روصن یارد ، ت سا ءارم
 ی م ه کی عوضوم ؛ ت سا ه دشق قحم اجنیا رد عوضوم
 ه کلب ، ت سیز اهنت ءارم ، دوشم کح ی ارب قلعتم دناوت
ریغ ءارملا لا ، ت سا حماکن ه ب هیضار ءارم عوضوم
 .ج اود زان ه تکاسی لکروطه ب لاصای **تیضار لا**

،دوشی مل صاحب وای ارب طرشن یا ادعب قاورد
 دنا د ه چه عراشه ، دش مل صاحب ادعب طرشن یا ه کی تقو
 ، دنا د ه چه و دش دهاوخل صاحب ادعب طرشن یا ه ک
 ی نعید ؛ ت سا ی فتنه ، م کح قلعتم ی ارب عوضوم لاعف
 ه کی تقو ؛ ت سا ی فتنه ن لآ **حماکنلاب تیضار لا ءارملا**
 و دئکی می سکه چه جوتم ار م کح عراشه ، دش ی فتنه
 عراشه !؟ن کج یوزتاری سکه چه کدیو گب دهاوخی م

امشداً لاهه کی تقوایه «!ن کج یوزتارتنب» ندیوگی م
ارتنب» نه که دیوگبدناوتی م عراشده ایآ، ی راندنتنب
!؟ «ن کج یوزت

دوجو ترورض و یراگتساوختیاکه

عوضوم

ی رصبدناوینعت یدححرشده س لجم ردتقوکی
بوخی لیخن او جونیکی، بت بحصه مامتا زامدعب، م دوب
، مرادناتمدخی ضرعن ماقآ» نت فگه تسهآ و دما
دهاوخی م هچ م دیمهف «!مشکی م تلایخی لو
!دیوگبد

«!دییا مرفب» نت فگ

«!موشده امشده داماد م هاوخی م ن م» نت فگ

، دیوشده ام داماد امشده که یرختفه ی لیخام» نت فگ

«!مراندنرتخدن می لو!! رتهبده امشده زای سکه چه

می، «کتنب جۆز» ندیوگبد لاوم رگا لاشه لاه

هکنیا لاشه!؟ بت سا بوخت لاه ایآ، لاوم» نه پیوگ

ن م هبه که مراندنرتخد لاهه ن م! ی تسهل احرسی لیخ

«!کتنب جۆز» نی یوگی م

ن کمم امشده، رختمه طرشده ناوینعه ب» ندیوگی م

«!دیوشده رادرتهخد رگید لاسه دت سا

ع قوم نامہ، دہد ترخادخ: دیوگی مصخش
جوز ”نی یوگی م بہ ن لا ارچہ! ن کہ م کہ
 ہشیمہ کہ مہ وت، متسہ کہ م للہ اشنا!؟“ **کتنب**
 ی تنبام رگا و دشہ کہ ع قوم نامہ، ہی تسہ **ادبا و لازا**
 ن تفگ ن لا ارکید **“کتنب جوز”**: وگبہ میدرکہ ادیب
 «! درادنم»

ہ کہ دنیا مرفی می نیئام و حرم

ی پسند و لصا، دنیوگی م فرطن آ و فرطن یا کہ عوضوم ی ارب رخاتم طرش نیا»
 دھاوخی م زیچہ ہ م کہ نیا. تسای فتم، طرش ن آ نودب عوضوم نوچ؛ درادن
 تسلاوم ضرغابی فانم نیا، دریگب قلعت طرش نودب عوضوم ہ رگا!؟ دریگب قلعت
 ی فتم طرشہ کہ ی تقو؛ تسای فتم طرش، دریگب قلعت طرش ن آ اب عوضوم ہ رگا و
 ؛ میرادن طرش نودب عوضوم ام اریز، دش دھاوخی فتم مہ طرش عبات عوضوم، دش
 عوضوم ن آ، تسای واطاحا رد و بناج رد کہ ی طیارش اب میراد کہ ی عوضوم ن آ
 ی م کہ ی ارب قلعت، دودحلا و دویقلا و فاصولاً و ل اودلاً و طنارشا ثید ن م
 دیایب ی عوضوم ی ارب فرطن آ و فرطن یا زا طرش کی روطنیمہ مکنیا ہ، دوش
 «! دوش ی فتم ملسم نیا و

ہیجراخہ یضق رد عوضوم ی ملع دوجو

ن کمہ ہیجراخہ ی ایاضق رد بلطم نیا ن کلو
 دوجو فرصہ، ہیجراخہ یضق رد نوچ؛ دشابت سا
 طرشہ ہ ب لاصا و تسای م کہ ی ارب عوضوم، ہی ملع
 طرشہ زالاوم تسای کم ی تح. درادن ی راک رخاتم
 نیا کہ دشابن یا زال فاغع قاورد؛ دشابل فاغ رخاتم
 طرش ن لا و ات سا طرش کیہ ہ طورشم، عوضوم
 ار ملسم نیا کہ ی راثاً زابلطم نیا. مدنکی م اقلا ار
 نیا ساسار بناشیا. دیای م تسدہ ہ، دناہ درکہ رکذ
 نید طلخ، مابتشا نیا تلعہ کہ دنیا مرفی م بلطم

و رځآتم طرشد هکتسا هيققه و هيجراخه ئيضة
 ؛درادنې لاکشا هيجراخه ئيضة ردک لذل اثما و مّدقته
 ی اربح حصه، رځآتم طرشد هبلالومي ملء دوجو اريز
 .دشابی مې لعفم کحه عاشنا

دنيوگي معقاورد

زا هک دنکي م تيفک، دددهاوخلصاد رځآتم طرشدنېا نلاآ دنادي م لاوم هکنيا»
 .تسيز وطنيا هيققه دياضق رد هلمسم نكلو؛ دنک فاکمه جوتمه هار باطن نلاآ
 مه ی جراخ عوضوم و تسا هتفری جراخ عوضوم یور مکد، هيققه دياضق رد
 ی من طرشد، ی جراخ عوضوم رد نیار باند .تسا هدشنلصاد شیار طرشد زونه هک
 «.دریگې رارق ظاحل دروم، رځآتم طرشدن اونه ب دناوت

هئضة نيد قرف رد ی نيئان موحررم ملاک نيا
 .تسا هيققه و هيجراخ

هيجراخو هيققه هيضق وافتدقذ

ضرعه تشدگت اسلج رد هکی بلاطم هبه جوتا ب
 باقفری ارب هلمسم نيا رب لاکشا م نکي م لايخ، ددش
 ن آقبط هکتسا نيا ن آ و دشاب ه ددش حضاو لاماک
 هدرکن ايدهيجراخه ئيضة هبت بسزن اشيا هکی فیرعت
 هيققه هئضة قالدصم زجی زيچ هيجراخه ئيضة، دنا
 هبه هکتسا هيققه هئضة نامه معقاورد و تسيز
 ،تسا هدرکی لجت هيجراخه ئيضة رد قالدصم تروص
 دوجو هک لاوم .تسا هدرک حیرصت لاوم دوخی نعي
 ديامرفي م امش و دراد رځآتم طرشد دوجو هبه ی ملء
 سپ،تسا م کح اقلا ی اربح حصه، ی ملء دوجو هک
 هبه ار هيققه هئضة لاوم نیمه هک دراد لاکشا هچ

قَلْعَم اَر مَكْح، عَوْضوم قَقْحَت رد مَكْح عاشنا ن اوئع
، عَوْضوم دوخی ارب طرشن یا ه چرگ، دئک عَوْضوم رب
!؟ دئک اددیق قَقْحَت اَر خَآتَم

ه دنیآ طر ش ا ب م ک ح ن ا ک م ا ، ت س خ ذ ل ا ک ش ا

طَقْف ه ی ج ر ا خ ه ی ض ق و ه ی ق ی ق ه ه ی ض ق ن ی د ق ر ف ر د
فَلْکَم ه ب ح ی ر ص ت ، ه ی ج ر ا خ ه ی ض ق ر د ه ک د ش ض ر ع
ه ک ل ب ؛ ت س ی ز ح ی ر ص ت ، ه ی ق ی ق ه ه ی ض ق ر د ی ل و ، ت س ا
؛ دوشی م ح ر ط م عَوْضوم ه ب ، م ا ع ت ر و ص ه ب ه لئس م
طر شن یا س پ . اَر د ق م و ا ا ی ل ع ف عَوْضوم ل ا ن ا ک ا و س
ه ی ق ی ق ه ه ی ض ق ر د ه ک دئکی م د ا ج ی ا ی د ا ر ی ا ه چ ر خَآتَم
عاشنا ، ت س ی ز ق ق ح م عَوْضوم ن و چ ا : د ی ی و گ ی م ا م ش
!؟ «دوب دهاو خ ع ن ت م م ه عَوْضوم ن یا ه ب م ک ح

ظ ا ح ل ه ب ، عَوْضوم ه ب م ک ح عاشنا ه ک د ش ا ب ر ا ر ق ر گ ا
ه ی ض ق ر د م ک ح عاشنا ، د ش ا ب ع ن ت م م ر خَآتَم طر ش
د هاو خ ع ن ت م م ه ر خَآتَم طر ش ه ب ل ا و م م ا ع ا ب ، ه ی ج ر ا خ
ق ق ح ت ب ج و م ، ر خَآتَم طر ش ه ب ل ا و م م ا ع ا ر ی ز ؛ د و ب
ی ج ر ا خ ق ق ح ت ه ک ل ب ؛ ت س ی ز ر خَآتَم طر ش ی ج ر ا خ
م ک ح عاشنا . ت س ا ی ن ی و ک ت ی ا ه لئس م ر خَآتَم طر ش
ر ب ب ت ر ت م ، ر ا ب ت ع ا ن آ ه ک ت س ا ر ا ب ت ع ا ه ب ن ج ن آ ، ل ا و م

ن وچ هکنیا لا بت سایی جراحی نیوکت و نَوکت هُبنج
 قَّقحت جراحی نیوکت هُبنج نیاه که دراد ملاء لوم
 هدرکع یرشتار مکه نیاه، رابتعا ماقمرد، دذکی مالدیپ
 طقف لوم بت ساهدرکذی راکاجنیا رد لوم سپ بت ساه
 هبی راکالاماح. دراد علاطای نیوکت هُبنج نیاه بت بسند
 وعلاط لوم: «نیوگی مهکنیمه، میراندنش هابتشا
 ی جراحی قَّقحت، رُخاتم طرش نیاه که دراد فارشا
 عاشنا ار نیاه دناوتی می نعید؛» **اَاشنا هبی فکف**؛ دراد
 دذک.

ی قرفه چ؟! دوشی مذهیقحه عیضقرد نیاه روطچ
 یارب ار مکه، هیققه عیضقرد وا؟! دذکی مه
 رگید هام کییش طرش که دذکی مقِّلعت می عوضوم
 هبدیز هکت قور ه: «دیوگی ملامه؛ دوشی مل صاحب
 هکی لاحرد،» **هومرکین اَمقلها یلعُبجی**، دما مق
 عوضوم قَّقحت هب مکه نیاه. تسینم قرد دیز نلا
 قَّقحم رگید هام کییمه عوضوم و ت ساهتفرگ قلعت
کیلعُبجی: «دیوگی م نلا ه که روطنامه؛ دوشی مه
 .» **دما مق هب رگید هام کییه کی تقو، دیز مارکین لآ**
 هب ملاء لوم که اجنیا رد روطچ؟! دراد ی لاکشا هچ
 مکه حل عجیح حصه، می ملاء دوجو، دراد رُخاتم طرش

ت قو ره» :ه کی لکن او نعه به یقیقه ءیضه رد اما ،ت سا

،«**هومرکی نأ دار فأ لک ی لع بجی**» ،دما م ق به دیز

!؟دشی قرفه چن یا م یدیمهفنام !؟دوشی مذاجنأ رد

ل و ا ل اکشا نی

ه یقیقه و ه یصخش ه یضه ت و افته ،مود ل اکشا

ی م دراوی نیئان م و حرم ی انبم رب ه ک مود ل اکشا

ءیضه رد ،ل ع ج ماقم رد لاوم ه ک ت سا نی یا دوش

رد ه ن ،لذکی م ب ترتم ع و ضوم رب ار م کح ،ه یقیقه

رظن دروم ءیصخش ءیضه نام ه ه ک ه یجراخ ءیضه

ق ا د ص م ،م یدرک ض رع ه ک ی ا ه یجراخ نی یا .ت سام

ه ب ام ه ک ار ن آ .لذکی مذی توافته ؛ت سا ه یقیقه ی ارب

،م یدرک ن ایی نیئان م و حرم رظن دروم ءیضه ن او نعه

ا ب ش کلام ،ی لکروطه ب لاصا و ت سا ه یصخش ءیضه

!لذکی م ت و افته ه یقیقه ءیضه ک لام

کی لع ب جی» :دیوگی م لاوم ه یصخش ءیضه رد

ی م اجنأ رد اذلا **«ب اعیطتسم نکت م ل ن ا و ج حلا**

ه ب ت یارس ل باق م کح ه یصخش ءیضه رد» :م ییوگ

» .ت سیزی رگید

ه تفگ ه چ لاوم» نی ذکی م ل اؤس و ا زا ه کی تقو

«؟ت سا

«!وربج حه ب: نت ساه تفگ لاوم» ندیوگی م

«!؟م ورب دیا ب م ه ن م س پ» ندیوگی م ص خ ش

وت .ت سا ن م ی ارب م کح ن یا ،ریخ» ندیوگی م

ط یار ش ایآ ه کی نیب و ی نک ها گنه یقیقحه یضقه ب دیا ب

ه د ن ب اما ؟ریخ ای ت سا ه دش ق قحم ،عوضوم ی ارب

ن م ی ارب م کح ،م د و ب باط خلاب ه فاشم ب ط ا خ م ن و چ

«.ت سا

ه ک د ن ک ل اؤ س لاوم زا ص خ ش ت سا ن کمم اذلا

ن او نعه ب ایآ ،ی در ک ا قلا ن م ه بار باط خ ن یا ه کامش»

ه د و ب ،م تسه یقیقحه یضقه ن آ ی ارب ق ا د ص م ن م ه کنیا

«؟ت سا

ار ت ج ح و رب !فوقوم ی لوضف» ندیوگی م لاوم

«!ه د ب ما جنا

ی ص خ ش م ک ح ت ی د و د ح م و ک ل ا م ت و ا ف ت

ه یضقه رد لاوم ه کار ی کلام دوشی م م و لعم س پ

رد کلام ن آ اب ،دریگی م رظنرد در ف ی ارب ه ی ص خ ش

م کح ه ک ت سا ل یل د ن یا ه ب و دراد ق ر ف ه یقیقحه یضقه

ت یار س ل باق ،ص ا خ ف لکم ک ی ز ا ه ی ص خ ش ه یضقه رد

ل ا ح ن ا م ه رد ص خ ش ن آ ر گ ا لا و ؛ت س ی ز ی ر گ ید ر ب

ار بابا طخن یا لیلده چه بامشه: نه که دیو گبلاوم به به
همه نپیزان مه کنیا کلامه بایا؟ دیاه درکن مه جوته
«!؟» ایی لله ات ییت رایز به: دیاه تفگم تسه ق ادصم

ی ارب ق ادصم و تم دیدن و چه، هلب: دیوگی م لاوم
، کِبِ بَا طَخْلَا تُصْخُذْ اذل، هی تسه هیقیقه هُیْضِقْ نیا
ق قحت و عوضوم طیارش نم: دارفا ریاسه زای ادج
». م دید و ترد طقف و م دیدن لرگید دارفا رد ار عوضوم
«م تسه هیقبیل تم مهن م»: دیو گبلاوم به برگا

«! ورنه و ت»: دیوگی م لاوم

ی م نه یصخش هُیْضِقْ لرگید نیا، «ورن»: دیو گبرگا
ی تقو. دوشی م هیصخش، «ورب»: دیو گبرگای لو، دوش
طقف هلمسه که دوشی م مولعم سپ، دش هیصخش که
دوجو هلمسه رد هکلب، تسین ی ملاء دوجو فرصه
[هیقیقه هُیْضِقْ رد ه دشناید] کلام ی اوس، هی کلام
تسه.

رد لاوم که میشابه تشاد نامنه زرد دیا بار نیا
هیقیقه هُیْضِقْ کلام زای ادجی کلام، هیصخش هُیْضِقْ
ی ملاء ریغ و ی ملاء دوجو به لاصا: دریگی م رظنرد
! دراندنی طبر

کلام نامھ، ھیجرا خہ یضق رد ش کلام لاوم رگا
 ی ملء دوجو اجنیا رد ھکنیا لا، ت سا ھیقیق حہ یضق رد
 ،«ی اھ درک ھابتشا» :ندیو گب لاوم ھب رگا ن یاربانب، ت سا
 ،ت فرگس پ ھکی تقو ؛دریگی م س پ ار ش رما مھ وا
 ت یارس ل باق ھیقہ رب ھک دیوگی م روطچ امش رگید
 س پ ،ت سینت یارس ل باق ی رگید رب رگا !؟ت سینت
 ھیقیق حہ یضق رد ار بلطم لاوم ھک دیوگی م روطچ
 ق قحمن اک ءاوس دریگی می جراخ عوضوم ن اونعہ ب
 ھب ھیصخشہ یضق رد ی لو ،دوجولا ردقم و ا دوجولا
 !؟دریگی می ملء ت روصہ ب، ت اکلام نامھ ن اونعہ

رب ،دشاب ی ملء ت روصہ ب ت اکلام نامھ رگا س پ
 .دوبدھاوخت یارس ل باق مھ ھیقہ

ج ح ھب ھک ت سا ھتفگ ھچ ی ار ب لاوم» :ندیوگی م
 «!؟ی ورب

ع یطسم ن م ھک ت سا ھدید ا متح» :ندیوگی م
 :ھک ت سا ھتفگس پ ،مراد مھ ار ج ح ط یارش و م تسھ
 «! ورب

ج ح ھب دیاب مھ ن مایا س پ» :ندیوگی م ی رگید
 «؟م ورب

[«! ورب مھ وت» :دھدی مخ ساپوا

!؟ت سینت یارسل باقه یجراخه یضقه رد ارچ

ه یضقه زای لک مکح ندشن جارختسا تلاء

ه یصخش

ن یا یارب، «ت سینت یارسل باق» :ندیوگی مه کنیا
و امشلوقه ب (ه یجراخه یضقه رد کلام هکتسا
ی مقرفه یقیقه یضقه رد کلام اب) ماملوقه به یصخش
ناممه به صوصخم، دنگی مقرف کلام نوچه و دنگ
اذل. دیامرفب ماسلاه یلاء ماما ه کدوشی م صاخ دروم
صاخه بنج و ت سا صاخ دروم نیا» :ه کدنیوگی م
و ی لک مکح کاردتسا ل باق و ت یارسل باق و دراد
ه یضقه رد هکتسا ه لئسم نیمه یارب «ت سیڤی ربک
ی لک مکح جارختسا بجومه یضقه نیا، ه یصخش
ناونعه بام س ایق رد دناوتی مذ و دش دهاوخن
و دریگب رارق ی لک ه جیتنک ی جاتنتسا یارب، عوضوم
جاتنتسا ه یصخش ه یضقه نیا زا ارا ی ربک میناوتی مذام
رد لاومه کی دویق و طیارشو کلامه کنیا یارب. مینک
ت سینام ت سد رد، ت سا ه درکف صوت روصن یا

م مکح عوضوم رد ه دنیا طرش ظابط

رب ه یقیقه ه یضقه رد لاومه کی تقو ن یاربانب

تسا هتفرگق لعتن آه به لماعم، می ماهبا هبنج

هدهامش زانم: «ندیوگی می صخشه بل لاثم بابنم

». مهدی مامشه بهمهارش لوپ، مرخی مجنرب ولیک

می مت یارب ار ج نرب ولیک هدهانم: «ندیوگی م و

». مروا

و دورب دیابه کلب: بتسیند شاهناخرد هک ج نرب

عوضوم ایآ لاما. دهدبامشه بهدعب و درخبار ج نرب

جراخرد عوضوم لاصا!؟ تسه جراخرد اجنیا رد

مامش شه، دناه تشاکنار ج نرب لاثم زونه اریز: بتسیند

درادن لاکشا، دهدل یوحده ار ج نرب دیاب برگید

می لعف، ضوع اما، تسای لعف ج نرب، ج نرب ای

ایآ. دیرخی م هیسند ناونعه بار ج نربامشه لاثم: بتسیند

؟ تساهتفرگق لعتی لعفه بی لعف ضوع به لماعم نی

نی یا نمل لاثم بابنم! تسال طابه کدشابن یا رگا

نی یا و ناویلن یا بم شورفی من اویلن یا لابقردار باتک

می منق لعتی رگید ناویل به به لماعم. دش مامت: باتک

؛ دریگی منق لعت همدالی فام مهبم رما کی به بای دریگ

به به کلب، تساهتفرگنق لعت همد به اجنیا رد به لماعم

ق لعت ناویلن یا ل باقم رد باتک نی یا ی جراخن یع

ت سا هتفرگ

ی لک ناوید کی دل باقم رد ار باتک لاثم رگا اما
مهمب اجنیا رد ضوع ؛ دوشی م هیسدن یا ، مینکه لماعم
ناوید ی نعید بت سا ل صحتم ، ماهبا نیع رد و ت سا
دیاب هک ت سا ناوید . ت سیز وقاچ و ق شاق ، ت سا
ضوع م یلستن یا رگا . دریگب رارق باتکن یا ل ابقر
ظا احل دروم ، ت حصر خاتم طرشدن اونعه باجنیا رد هک
و دوشی م هفرطکی ه لماعم ، دشابند ، ت سا هتفرگ رارق
ل طابوه

ت سا بن یا ن اونعه بت سا ح یحصه لماعم ن لآ هکنیا
ل بقتسملا ی ف م یلست هک لماعم ت حصی ارب طرشد هک
ن آ رب ق لعتم ه لماعم ت حص و ت سا ق قحم ، دشاب
ت سا مزلا ه لماعم ، ه لماعم بن یا اذل بت سا ه دش م یلست
بن یا رب ار ه یعقاو ک لمت ما کحا دنناوتی م نیفرط و
ضوع ات دندک ربصت سیز مزلا و دندکل محه لماعم
دناوتی م ن لآ زای نعید ؛ دندک ک لمت دعب و دوشل صاح
ی هنز زورید ات ه کی لاحرد ، دندک ه علطم ار باتک
ت سناوت

طرشدن تفایذ ق قحت اب را کدو خ خ سف

رد ک لمت ما کحا هکت سا بن یا ه علطم ز اوجت لء

قّقحتە بەنایتا زادر فەن آەرگا ئاما، تەسا دەش رابا اجنیا
 خەسەف دوخە بدوخە لەلمامە، دەش زجاء رّخائەم طەرشە
 ەکلبە؛ درادنە خەسەفە بەزاینە لەلمامەن یا یئەئیدە؛ دەش دەهاوخ
 ئەلمامە، خەسەف زادەعب و دوشی مەخەسەف دوخە بدوخ
 ی لبقە ئەلمامە ع قاورد. دبەطی مەدیدج ضوع و دیدج
 ەت سینی زێچە بەی زاینە رگید و دەش خەسەفی لکروطە بە
 دەعب و دینکج یوزتی صەخشە ار بەاری رتخە ەکنیا لئە
 ە بەی زاینە، دادنە زاجا ەکی تقو، دەدەنە زاجا رتخە ن آ
 .تەسا خەسەف، دەقە و تەسینق لاط

تەیاضرە بە تەسباو دەقە یار بەەر گەل یشمە

تەسەرد ەکار بەمانط و دی تقو. ەەرگی ئەئید دەقە
 ەەرگەر گیدمە بە، دەرادنە طابەترا رگیدمە باب و دیراد
 ی مامەکی دەقە. دینیوگی مەدقە راکن یا ە بە، دینزە
 رگید، دینزی مەەرگەر خەزودی تقو ەکتەسان یا مەییوگ
 .دەنوشی مەخەنکی و دەنوشی مەل صومە ە بە

مەکەم، تەسا ەتفرگە مەاجنا اجنیا ردەکی دەقە اما
 ار خەزودن یا ەەرگەر دقەمکیناسنا ەکی تقو و تەسین
 مەکەم زونە ەەرگەن یا اریز، دەنوشی مەزباب، دەشکی م
 ن یا ردەخەزودن یا و ەدروخ چەپک یەکلبە، تەسا دەش

مکحم و تفسد زونه رځأتم طرشد ناونعه به لماعم
،تسارتخت یا ضره کرځأتم طرشی تقو .دناهدش
ودن یا و دوشی م زاب دوخه بدوخ هرگ ،دشذل صاحب
.دنرا دز رگیدمه ابی طابتر اچیه رگید ،خن

ماحت ،«متسینی ضار» :ت فگه کر دقنیمه صخش
:دیوگب دعبه یناثج نپه کنیا ولو ،دشخ سفدقع و دش
وا ه کی تقو لاثمب ابنم «!دیشخید !مدرکه مابتشانم»
نم ،تسای بوخ صخش یلیخ» :دیوگب ،دنییی مار
صخش ن آس که ه کی تقو ای «!مدوبه دیدنار واه که
ننید ،ادخه دند» :ه که دنیوگی م و دندهی م ناشن واه بار
«!تسای بوخ ردقچ

ه دیاف رگیدی لو «!موشبش یادفی هلا» :دنیوگی م
!تخیره نامیدن آ و تسکشوبسن آ ،درا دزی ا
دوشق قحمدید جدقع کیره رابود دیاباجنیا رد
لمأتی ردقوی نک زابل وازا ارتمشچت سیابی م
ارش اه فایق ات دیه دبارش سک» :ه کی یوگب و ی نک
دیاب «! [مریگب میمصت] م ناوتی مده که هدیدن ؛منیب
:دنیوگی م !دشابه تشاد بوخ قلاخا و تایصوصخ
ی لیخ راتفر و قلاخا که دیریگب ن زکین م یارب»
« .دشابه تشاد ی بوخ

ه کی تقو ؛ت سا ه لئسم ن یا ربه زاجا ،ر خاتم طرشد
ه لئسم و دش خ سف دقع ،«م تسینی ضار ن م» :ت فگ
،ت فگار م تسینی ضار «م یم» ه کن یمه ی نعید !دش مامت
،دیشخبید» :دیوگبدعبه ی ناژک یرگا و دش خ سف دقع
.ت سا م زلا ی دید جدقع ه رابود ،«م تسه ی ضار ن م

ن آ ط یارش و عوضوم زالاوم روصتود

روصتو حذود ه بار عوضوم دناوتی م لاوم ن یاربانب
:دندک

ی م عوضوم ن آ ل صحتب جوم ه کی ط یارش :ل و
ن یا ه بی زایند رگید ن یاربانب ؛دشباب ل عقلاب ،دنوش
ن یا اب لاوم رظنرد ،عوضوم ل صا دوخو دراند ه لئسم
ی م ادیپارش دوخت یهام و موهفم اجنآ رد ،ط یارش
ن یا ه چه ؛دوری م ن آ ی و ر م م کح ماعبط و دندک
.دشباب ردقمه ایدشابی لمفع عوضوم

لاوم ن وچه» :دیوگی م لاوم م هت اقوای هاگ :مود
ی م م هاری رگید عوضوم کی ،مرادت ردقو م تسه
« .دشابنش طرشه چرگا ،م هدرارق م کح حق لمعتم م ناوت
ار عوضوم لاوم ه کت سا ن کمم رگم» :م یوگی م
«!؟ دندک ن اید طرشد ن و دب

ن او نعه بار رّخأتم طرشد م ناوتی م ن م: ندیوگی م
 موهفم و ت عیبط، تیهام ن یا م مته، عوضوم م مته
 ». م نک ظا محط

رظنرد ار عوضوم ود ه یقیقحه یایاضقرد لاومس پ
 ج اودزا لثم ن آ طیارش ه ک عوضوم کی: دریگی م
 ردقمه چش طیارش مامتادی نعید، دشاب قّقحم ل عفلاب
 ی نزلأثم؛ دشاب ه تشاد ی جراخ دوجو، ی لعفه چ و
 درم ن آ؛ دراد ت یا ضر ی درم اب ج اودزا ی ارب ه کت سا
 م ه ی زیچ و ت سا قّقحم طیارش؛ دراد ت یا ضر م ه
 و مدنکی م نییعت ار رهم ت روصن یارد، مدنراذن م ک
 مدنناوخی م ار مدقعه غیص

یک موضوع را هم مولا در نظر می گیرد و
 می گوید: «زنی را که ولو نسبت به زوج، جاهله است
 یا اینکه رجل نسبت به مرأه جاهل است [و شرایط
 بالفعل محقق نباشد و به عنوان شرط متأخر مورد
 لحاظ باشند].»

ج اودزا رد سیلدت عنم و ه ناهاگآت یا ضر

زای لیخ¹ «ت سام ار حه طاشم سیلدت»: ندنیوگی م

1 اهجیوزت داری ی تلا ؤأرملأه طشاملأ سیلدت»: ۱۶۵ ص، ۱ ج، ب ساکملأ
 «فلاخ لاب مارح اهعید داری ی تلا ؤملأ و أ

دوشی می یاهزیچ مدآ و ت سا ه داتفا قافتا دراوم نیا
 م ی دوب ه دینش ی اه یضقل اثمب ابنم ! ت سا راده دینخ ه ک
 ی ارب طرش . دوب ه تفر ی راگتساوخ ی ارب ی صخش ه ک
 ج اوز ه ب ت بسن نی فرط ت یا ضر ، عوضوم نیا ق قح
 م دعو و ت فرعم و ت ر یصدا ب دیا ب م ه ت یا ضر . ت سا
 زا و د ننیب ار رگیدم ه نی فرط ی نعید ؛ دشا ب
 ، رهاظ ت ایصوصخ ؛ دنوش ع لطم م ه ت ایصوصخ
 و ق لاخا و بدا و ل یامش و ل کش نیمه ی نعید
 ، ماهبا ع فر ی ارب ه ک ت سا ی زیچ ل قلدح ، تیعضو
 رادقمک ی ج اوز ه لئسم رد ب لطم ه تبلا . دینکی مت یافک
 ات ررکم ی اهت بحص ی تح و ت سا نیا زا رتلااب
 ه کنیا . ت سا زاجم ، دوشی عقاو ماهبا ع فر ه کی رادقم
 ی ولج اتش رد اچم ه رتخد و دوشافتکا ندید ه ب بطقف
 . ت سینح ی حص ، دشا ب دپش امرهچ و دشا ب شمشچ
 ؛ دوب ه تفر ی رتخد اب ج اودزا ی ارب ص خش نیا
 ه تفر هاگشیارآ ه ب ، ت شاد ب ولطمانی اه فایقه ک رتخد
 ار واهم ه ص خش ؛ دوب ه درکت سرد ارش دوخ و دوب

۵۸۸ ص ، ۱ ج ، عتقلا

رعش ن لصیف ن هلمع ی ف ن سلدی و ن شغی م اذ ل لاح طشاوما بسک
 کاذ ی ف ن لمعتسید و دودخا ن مشوی و س انلا ن م ن هریغ روعشب ءاسنلا
 « . بامارد ن هبسک ناک کاذ ن م انیش ن لعف ن ا ف الله همر دام

ی کی ه کی تقو . دندرک هم هی سورع و دیدن سپ و دید
رادیب اوخ زا حبص و تشدگی سورع زا زور و د
ش رانگی نومیه [هیشی صخش] دید ه عفدکی د، دش
!ت سا ه دیلاوخ

روطن یا بشید ه ک و ت ؟! ی تسیک و ت» :ت فگ
«! ی دوبن

ه دافتسا ی شیار آ ه لیسو راز ه زا بشید» :ت فگ
«! م دوب ه درک

ریگ ار ام روطن یا سپ ، ب جع» :ت فگ رهوش
«! ی تخالدا

رو بجمت خبد و دیسر هاگداد ه ب هیضه ، ه صلاح
!د نکت خادرپ ، دوب ه کس د صناپ ه کار ه یرهم دش

ت یعقاو و هتساوخت وافتا بدقع نلاطب

ام و دَصْقِیْمٌ عَقَو ا م ن و چ ؛ ت سا ل ط ا ب د ق ع ن یا
هتساو خو ه دید هرچن یا ابار ن زن یا وا . عَقِیْمٌ دِصْقُ
ت سا ه دوبن یا زا ریغ و هرچ ه کی لاحرد ، ت سا
درم ه کنیا رگم ، ت سینج امیتحاق لاط ه ب رگید اجنیا
و د نک ذیفنتار ن دوب ه ارم دوجو رب ت یا ضر دهاوخب
دناوتی م اَلا و ؛ «مراد لوبقه و هتسه ی ضار» :دیوگب
ل و ب ق ن م» :دیوگب ه کنیمه «! م راندل و ب ق ن م» :دیوگب

زیچ چیه هه دهاوخی م قلاط هه !دشه مامته ،«مراند
!رگید

دقعه عوضوم ابرسمه ت یوه ت قباطه مدع

هکنیا ناونعه بی رتخد ابری صخش لاثمب ابن مای
زا مدعب و ت سا هدرک ج اودزا ،ت سایی نلاف رتخد و
ج اودزا هباری رگید رتخد هه کدوشی م مولعم ج اودزا
نآ رتخد نم» :دیوگی م و ات قونآ ،دناه دروآرد و
نیمه «.اری رگید رتخد هه ،مهاوخی مارردام و ردپ
هکنیمه !دشه مامته ،«مراند لوبقه نم» :دیوگبه ک
هه بدقعه ،«مراند لوبقه و مراند تیاضر نم» :دیوگبه
نوچ ؛ت سیزم زلا قلاط و دوشی مخ سفنه ی لاکروط
ت سا هدشنق قحمة عوضوم و طیارش اجنیا رد

مکحل عجرد رخأته طرش و عوضوم مع مج

طرش ابرولو ار عوضوم دناوتی م عراشه ن یارباند
،مکح قلعتی اربی نعید ؛دهد رارق رظندم رخأته
هکنیا هه ،دشاب رظندم رخأته طرش ابر عوضوم
أدعبش طرش و دشاب مکحی اربی قلعتمه ،عوضوم
؛عوضوم رگیدمه ابر ،رخأته طرش ابر عوضوم ؛دیایید
،دوجوملا طئارشلا مع عوضوملا نآ امک
رخأ عوضوم

دَمَّحَمَلْ آ وَ دَمَّحَمِيْ اَعْلَّ صَدَمَّهَلَا